Пише: Мирослав Самарџић
среда, 13 октобар 2021 09:45

Неколико месеци пре избора одржаних у Немачкој 26. септембра анкете су указивале да ће доћи до глатке транзиције власти од Ангеле Меркел на Армина Лашета, новог лидера Хришћанско демократске уније (ЦДУ). Испоставило се да неће бити тако. Резулати избора указују на на појачну партијску фрагментацију. Највише гласова добила је Социјалдемократска партија (СДП), 25,7 посто (+5,2 у односу на изборе 2017), следе ЦДУ/ЦСУ са 24,1 посто (-8,9), Зелени са 14,8 посто (+5,8), Странка слободних демократа (ФДП) добила је 11,5 посто (+0,7), Алтернатива за Немачку (АфД), 10,3 посто (-2,3) и Левица (Линке), 4,9 посто (-4,3). Странке које неће бити заступљене у новом Бундестагу освојиле су 8,7 посто гласова (+3,7). Иако је страначки однос снага разуђенији него што је то раније био случај, у идеолошком погледу концентрација бирача у центру је још израженија него на претходним изборима.

Слободне демократе су неолиберална партија која заступа интересе бизниса и, за разлику од Зелених, противи се повећавању пореза које плаћају богати. Међутим, у интересу пословних кругова је да и Зелени уђу у владу јер ће тако бити обезбеђена буџетска средства за зелену трансфорнмацију

И пре избора већина аналитичара сматрала је да ће нову владу чинити три партије, а не две, што је до сада био обичај. Зелени су постигли свој најбољи резулатат до сада, али лошији него што су предвиђале анкете. Ова странка је у позицији да, у договору са ФПД, одлучује о томе ко ће чинити владу. Међу овим партијама постоје и сличности и разлике. Унутар естаблишмента нема дилеме да зелена трансформација представља приоритет у наредном периоду. Разлике су у томе да ли главну улогу у том процесу треба да има држава, што заговарају Зелени, или тржиште, како сматра ФДП. Слободне демократе су неолиберална партија која заступа интересе бизниса и, за разлику од Зелених, противи се повећавању пореза које плаћају богати. Међутим, у интересу пословних кругова је да и Зелени уђу у владу јер ће тако бити обезбеђена буџетска средства за зелену трансфорнмацију. Обе партије су проевропски оријентисане, залажу се за либерални концепт људских права, легализацију канабиса, заштиту сексуалних мањина, снижавање старосне границе за стицање бирачког права на шеснаест година и сл. Нема дилеме да су Зелени спремни да праве компромисе како би ушли у владу. Иако

је ова станка основана са намером да буде еколошка и пацифистичка „антипартија“, она је 1999, убрзо пошто је дошла на власт, прешла свој политички Рубикон. Те године Зелени су, као млађи коалициони партнер СПД, учествовали у доношењу одлуке да се Немачка укључи у агресију против СРЈ. Вицеканцелар и министар спољних послова тада је био Јошка Фишер. На церемонију проглашења владе 1998. дошао је у патикама, да би демнстрирао своју различитост у односу на етаблиране немачке политичаре. Ето колико вреди средњокласни радикализам.

Немачки аналитичари сматрају да је велико питање да ли ће ове две партије паралисати једна другу или ће успети до доведу до промена и иновација у немачкој политици. Компромис би могао да буде прихватање програма Зелених у борби против климатских промена уз задржавање економских слобода. што заговара ФДП. Једна стара политичка изрека гласи:„Што се више мења, све је више исто“.

Прозводња енергије из обновљиивих извора није још довољно развијена да би задовољила велику тражњу. Ветрови не дувају увек довољно јако, а Немци нису спремни да угрозе свој просперитет како би спасили свет.

Неколико недеља пре избора у Европи и свету избила је енергетска криза. Нагли поремећаји на тржишту енергената могу угрозити „Зелену агенду“. Испоставило се да напуштање фосилних горива није једноставан процес. Немачка се пребрзо одрекла употребе нуклеарне енергије, што ју је учинило зависном од угља и увоза руског гаса. Прозводња енергије из обновљиивих извора није још довољно развијена да би задовољила велику тражњу. Ветрови не дувају увек довољно јако, а Немци нису спремни да угрозе свој просперитет како би спасили свет. Осим тога, процењује се да ће до 2030. половина радника запослених у традиционалној немачкој аутомобилској индустрији остати без посла због преласка на електрична возила. Наступа критични момент у освајању нових технлогија, питање је ко ће у тој трци победити и да ли ће немачка индустрија задржати своју садашњу позицију на светском тржишту.. Економисткиња Маријана Мацукато већ дуже време у својим радовим истиче како иновације у привреди нису могуће без активне улоге државе.

Све партије које претендују да формирају владу залажу се за зелену трансформацију уз очување капиталистичког система. Ради се о буржоаским странкама. Климатске промене наступиле су због начина на који функционише капиталистичка тржишна привреда. Производња мотивисана максимализацијом профита почива на масовној потрошњи, што захтева необуздану и нерационалну употребу енергије. Класичан пример је коришћење аутомобила. Да би људи променили место, ангажује се много више капитала, рада и енергије него када би био коришћен јавни превоз. Али, таква организација саобраћаја не одговара капиталу, јер умањује могућности за стицање профита. Штетне последице по животну средину преваљују се на друштво у целини, а профит присвајају власници капитала. Борба против климатских промена и решавање енергетске кризе могла би се водити и под другим системским претпоставкама.

Немачка после избора или „што се више мења, све је више исто“

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 13 октобар 2021 09:45